

Zdzisław Siewiera
Radny Województwa Opolskiego

dot. podjętych działań w zakresie wdrożenia Programu ochrony powietrza w województwie opolskim

W nawiązaniu do interpelacji z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie podjętych działań w zakresie wdrożenia Programu ochrony powietrza w województwie opolskim, w szczególności w punkcie 5.3 *Stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie Programu ochrony powietrza* i 5.4 *Realizacja działań zmierzających do ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych* przedstawiam, co następuje.

Wdrożenie działań wynikających z Programu ochrony powietrza na poziomie samorządów lokalnych powinno być realizowane w sposób uporządkowany i systemowy. W tym celu rozpoczęto wdrażanie Programu ochrony powietrza za pomocą systemu zarządzania. System zarządzania obejmuje:

- ✓ wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za realizację w każdej gminie i mieście (np. koordynator);
- ✓ opracowanie szczegółowego planu i harmonogramu wdrożenia;
- ✓ opracowanie systemu przetwarzania informacji;
- ✓ opracowanie systemu monitoringu i raportowania.

Nad zagadnieniami związanymi z ochroną powietrza oraz nad prawidłowym wdrożeniem Programu ochrony powietrza odpowiedzialny jest powołany przez Marszałka dnia 6 kwietnia 2018 r. koordynator ds. ochrony powietrza. Jednym z głównych zadań koordynatora jest organizowanie cyklicznych spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami gmin i powiatów w celu monitorowania postępu wdrażania Programu ochrony powietrza na poziomie samorządów gminnych i powiatowych. W dniu 26 lutego 2018 r. odbyło się pierwsze spotkanie koordynatorów. Na spotkaniu zostały poruszone kwestie dotyczące m.in. założeń Programu ochrony powietrza wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym oraz Planu Działań Krótkoterminowych; wdrożenia Programu ochrony powietrza; ankiety dot. wdrożenia POP oraz sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza za 2017 r. Kolejne spotkanie odbyło się 29 maja 2018 r. i związane było ze wspólnymi pracami nad głównymi założeniami do wniosku o dofinansowanie w ramach Programu LIFE, o którym jest mowa w dalszej części pisma.

Pierwszym krokiem do utworzenia odpowiedniego systemu zarządzania było przygotowanie przez koordynatora ds. ochrony powietrza ankiety zawierającej informacje niezbędne do prawidłowej oceny stanu środowiska w województwie opolskim w zakresie jakości powietrza. Wyniki ankiety są ważnym narzędziem niezbędnym do właściwego określenia szczegółowego planu i harmonogramu wdrożenia programu ochrony powietrza.

Koordinator ds. ochrony powietrza uczestniczył 24 maja 2018 r. w konferencji pn. "Aspekty formalno-prawne realizacji Programu ochrony powietrza i uchwały antysmogowej", która miała na celu m.in. wymianę doświadczeń, rozwianie powstałych wątpliwości czy też wskazanie dobrych praktyk, które mogą stanowić wzór do stosowania w zakresie przygotowania gmin do kontroli realizacji zapisów tzw. uchwały antysmogowej. Konferencja organizowana była przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w ramach Projektu LIFE-IP MALOPOLSKA / LIFE 14 IPE PL 021 dofinansowanego ze środków programu LIFE Unii Europejskiej. Korzystając z doświadczeń Województwa Małopolskiego oraz Województwa Śląskiego planuje się zorganizowanie jeszcze przed sezonem grzewczym konferencji/ warsztatów z zakresu kontroli uchwały antysmogowej, gdzie uczestnicy warsztatów otrzymają certyfikaty potwierdzające uzyskanie wiedzy niezbędnej do pełnienia roli rzeczoznawcy w zakresie kontroli wdrażania uchwały antysmogowej.

W ramach realizacji Programu ochrony powietrza tworzona jest strona internetowa zawierająca zagadnienia związane z ochroną powietrza, w tym informacje z wdrażania Programu ochrony powietrza w poszczególnych gminach i powiatach. Wykonany został szablon strony internetowej wraz z wstępnymi treściami. Odbyły się spotkania z przedstawicielem firmy, na których dokonano wstępnych ustaleń w zakresie wykonania strony internetowej poświęconej powietrzu w ramach aktualnej umowy obsługi serwisów internetowych i aplikacji. Prace rozpoczęły się w połowie kwietnia i zakończą się w sierpniu. Wyjątek stanowi przygotowanie spójnej mapy jakości powietrza dla całego województwa opolskiego i integracja z wieloma dostawcami pomiarów - termin wykonania do końca roku 2018 w ramach aplikacji mobilnej.

Od kwietnia trwają także prace nad przygotowaniem projektu do Programu LIFE czyli od momentu ogłoszenia przez Komisję Europejską naboru. Program LIFE to instrument finansowy UE, ustanowiony na okres programowania 2014-2020, z którego finansowane są projekty w zakresie ochrony środowiska i zapobieganiu zmianom klimatu.

Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, w tym koordynator ds. ochrony powietrza uczestniczyli w spotkaniach: pierwsze w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w celu wymiany wiedzy i doświadczeń w ramach realizacji przez Województwo Małopolskie projektu z Programu LIFE; drugie spotkanie organizowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Pierwsze spotkanie odbyło się 25 kwietnia 2018 r. jako Dzień Informacyjny LIFE 2018. Celem wydarzenia było przekazanie na poziomie krajowym obowiązujących informacji z Komisji Europejskiej na temat naboru projektów w roku 2018. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej oraz Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises, Ministerstwa Środowiska oraz Zarządu NFOŚiGW. Koordynator ds. ochrony powietrza uczestniczył w dniu 18 maja 2018 r. w szkoleniu dotyczącym tworzenia projektów oraz aplikowania o środki w ramach Programu LIFE, w naborze 2018. Eksperti Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przedstawili zasady tworzenia fiszek koncepcyjnych (concept note) i składania wniosków. Do współpracy przy opracowaniu fiszki projektowej Concept note została wyłoniona firma w postępowaniu ofertowym. Po utworzeniu wersji wstępnej fiszki projektowej Concept note koordynator ds. ochrony powietrza wraz z przedstawicielem wyłonionej firmy uczestniczyli 5 czerwca 2018 r. w konsultacjach indywidualnych z ekspertem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, przedstawiając główne założenia fiszki projektowej. Projekt uzyskał bardzo dobrą ocenę, nie jest to jednak ocena wiążąca, gdyż organem odpowiedzialnym za ocenę projektu jest KE.

W dniu 11 czerwca 2018 r. został złożony wniosek (Concept note) na dofinansowanie ze środków Programu LIFE na projekt pn. "Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego". Celem głównym projektu będzie zwiększenie zdolności i poprawa jakości administracji publicznej województwa opolskiego wszystkich szczebli w stosunku do działań naprawczych określonych w programie ochrony powietrza (POP). Cel będzie realizowany poprzez przygotowanie i wdrożenie do praktyki samorządów województwa opolskiego, na wszystkich jego poziomach (gmina, powiat, województwo) jednolitego systemu informacyjnego wspierającego realizację POP oraz zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki jakości powietrza poprzez zwiększenie zaangażowania samorządów, społeczeństwa oraz organizacji pozarządowych i podmiotów lokalnych w realizację działań naprawczych oraz działania na rzecz zapewnienia publicznego wsparcia dla działań naprawczych w zakresie POP.

O planach związanych ze złożeniem wniosku do Programu LIFE były poinformowane wszystkie gminy województwa opolskiego. Wszystkie gminy zostały zaproszone do współpracy przy tworzeniu podstawowych założeń wniosku, jak również do uczestnictwa w projekcie jako Partnerzy. W ramach tworzenia wniosku o dofinansowanie zorganizowane było spotkanie w dniu 29 maja 2018 r. z przedstawicielami gmin. Deklaracje udziału w projekcie złożyło 30 samorządów z województwa opolskiego, w tym wszystkie miasta powiatowe. Udział partnerów z miast średnich i gmin wiejskich ma na celu zrównoważenie przyjmowanych rozwiązań w projekcie, zapewniając ich uniwersalność dla całego województwa i replikację rozwiązań na pozostałe gminy województwa po zakończeniu projektu.

Jednocześnie trwały prace nad pozyskaniem partnerów ze środowiska naukowego: Politechniki Opolskiej oraz Uniwersytetu Opolskiego. Rolą tych partnerów będzie: wsparcie kompetencyjne w przygotowywaniu systemu baz danych i systemu IT oraz przeprowadzenie procesu dydaktycznego (studia podyplomowe). Dodatkowo trwają prace nad pozyskaniem partnera międzynarodowego: sąsiadujące z województwem opolskim po stronie czeskiej województwo ołomunieckie oraz województwo śląsko-morawskie. Współpraca z Partnerem z Czech ma na celu: wymianę informacji o emisji napływowej w czasie rzeczywistym i wykorzystanie jej w systemie prognoz oraz wykorzystanie doświadczeń w realizacji działań naprawczych prowadzonych w Czechach.

W ramach projektu planuje się we współpracy ze Partnerami projektu m.in.:

- ✓ opracowanie systemu informacji o środowisku w województwie opolskim tj. ulepszonego wykazu emisji procesów i aplikacji IT wspierających realizację zadań zawartych w POP i obowiązki sprawozdawcze, umożliwiającego elektroniczne gromadzenie, przetwarzanie, przechowywanie i udostępnianie informacji o jakości powietrza na terenie województwa opolskiego, a także ocenę POP i tworzenie dynamicznych aktualizacji planu;
- ✓ poszerzenie dostępnych informacji o stanie jakości powietrza poprzez poszerzenie istniejącego systemu monitorowania jakości powietrza o prognozy oraz dane pomiarowe zbierane w czasie zbliżonym do rzeczywistego w sposób spójny w wielu miejscach;
- ✓ zwiększenie efektywności, skuteczności i jakości obsługi mieszkańców poprzez podniesienie kompetencji gminnych koordynatorów POP oraz wyposażenie stanowisk pracy w niezbędne zasoby informacyjne i sprzętowe;
- ✓ przygotowanie i utrzymanie platformy współpracy, zaangażowanych stron tj. dzielenia się najlepszymi praktykami i informacjami między organami dla zapewnienia jakości powietrza, w ramach której planuje się cykliczne warsztaty urzędników w celu doskonalenia praktycznych kompetencji, wymiany

doświadczeń oraz doskonalenia systemu zarządzania oraz zbierania danych i postulatów do aktualizacji wojewódzkiego programu ochrony powietrza. Zakłada się także współpracę z audytorami energetycznymi z WFOŚiGW, wymianę doświadczeń z innych województw a także doświadczeń międzynarodowych;

- ✓ zwiększenie zaangażowania społeczeństwa, organizacji pozarządowych i podmiotów lokalnych w realizację zadań naprawczych wynikających z POP poprzez zrealizowanie działań informacyjno-edukacyjnych;
- ✓ poprawienie monitorowania stanu wdrażania POP i jego aktualizacji oraz kontroli zgodności realizacji zadań naprawczych z wymaganiami POP poprzez wsparcie procesu monitorowania i kontroli narzędziami informatycznymi.

Dodatkowo planuje się opracowanie i wdrożenie kampanii informacyjno-edukacyjnej, stanowiącej m.in. przygotowane materiałów edukacyjnych i materiałów eksploatacyjnych wspierających proces aktywizacji społecznej w zakresie realizacji Programu ochrony powietrza, obejmujące m.in. program i konspekt szkoleń, prezentacje i filmy do wykorzystania na szkoleniach, arkusze do przeprowadzenia symulacji efektów środowiskowych i kosztowych wymian i termomodernizacji, broszury, spoty reklamowe. W każdej partnerskiej gminie zostanie przeprowadzonych co najmniej 15 szkoleń oraz kilkadziesiąt konsultacji indywidualnych. Szkoleniami objęci zostaną zainteresowani mieszkańcy, a także nauczyciele, urzędnicy, przedstawiciele organizacji społecznych i stowarzyszeń lokalnych.

W ramach projektu zostanie wypracowany m.in.:

- ✓ model zarządzania programem ochrony powietrza (rola administratora systemu, procesy realizacji działań naprawczych, projekt bazy danych i systemu IT, opis stanowiska gminnego koordynatora POP, program dwusemestralnych studiów podyplomowych, zasady współpracy, raportowania i aktualizacji systemu);
- ✓ wojewódzki system informowania o prognozach i stanie jakości powietrza w czasie rzeczywistym obejmujący co najmniej jeden punkt pomiarowy w każdej gminie;
- ✓ systemy elektronicznej wymiany informacji (web-services) o wielkości napływów pomiędzy regionami i transgranicznymi.

Aktualnie prowadzona jest ocena projektu. Etap ten trwać będzie co najmniej do końca września br. i zakończony będzie decyzją w sprawie zakwalifikowania projektu do drugiego etapu naboru.

Wdrożenie systemu zarządzania realizacją Programu ochrony powietrza w gminach i powiatach rozpoczęło się od wyznaczenia koordynatorów gminnych i powiatowych odpowiedzialnych za realizację działań. W następnej kolejności należy opracować gminne/ powiatowe plany i harmonogramy realizacji działań oraz system przetwarzania informacji. W województwie opolskim wyznaczono 82 koordynatorów, czyli w każdej gminie i każdym powiecie jest osoba odpowiedzialna za realizację działań wynikających z Programu ochrony powietrza.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem Sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza za rok 2017, w którym zamieszczone zostaną szczegółowe informacje nt. realizacji działań naprawczych, w tym działań zmierzających do ograniczenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych.

Działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji to przede wszystkim stworzenie systemu zachęt finansowych do likwidacji (poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej) lub wymiany indywidualnych systemów grzewczych na takie, które ograniczają znacząco emisję zanieczyszczeń

do powietrza oraz poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii. W tym celu podjęto działania przygotowawcze, takie jak np.: przeprowadzono inwentaryzację systemów grzewczych w każdej gminie na podstawie ankietyzacji. Przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji "z natury" jest bardzo kosztowne, w celu podjęto kroki do pozyskania środków zewnętrznych na to działanie z Programu LIFE.

Ponadto w 2018 roku rozpoczęły się prace nad zmianami w RPO WO 2014-2020. Jedną ze zmian wprowadzonych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 Wersja nr 3 jest dodanie *Priorytetu Inwestycyjnego 6e*, któremu odpowiada *Działanie 5.5 Ochrona powietrza*. Zgodnie z założeniami w ramach tego priorytetu inwestycyjnego realizowane będzie pilotażowe **wsparcie wymiany indywidualnych systemów ogrzewania** na bardziej ekologiczne. Celem interwencji będzie ograniczenie wykorzystywania paliw niskiej jakości, stosowanie urządzeń o wysokiej sprawności, a tym samym obniżenie emisji zanieczyszczeń. Inwestycje powinny przyczyniać się do osiągnięcia jak największej efektywności energetycznej oraz jak najmniejszych emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza (m.in. pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM 2,5). Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. W przypadku, gdy uzasadnione będzie przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej wspierane będą przedsięwzięcia polegające na likwidacji indywidualnych źródeł ciepła w celu podłączenia do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej. Beneficjentem wsparcia zgodnie z zapisami projektu zmian RPO WO 2014-2020 będą jednostki samorządu terytorialnego, a grupą docelową, czyli ostatecznymi odbiorcami właściciele budynków jednorodzinnych, a także wspólnoty mieszkaniowe (w przypadku budynków wielorodzinnych), w których wymieniane będą źródła ciepła. Alokacja przewidziana na ww. priorytet inwestycyjny i odpowiadające mu Działanie 5.5 wynosi **3 000 000 Euro**.

Gminy/powiaty w swoich programach walki z niską emisją realizują programy wsparcia dla osób fizycznych. W 2018 r. przeprowadzono ankietyzację gmin i powiatów pod kątem m.in. systemów dofinansowania do wymiany urządzeń. Wg danych ankietowych w ramach realizowanych programów wsparcia, dzięki którym istnieje możliwość otrzymania dotacji celowej lub dofinansowania realizacji wymiany urządzeń grzewczych w roku 2017 w 30 samorządach województwa opolskiego (5 powiatach i 25 gminach) przeznaczono na ten cel ok. **4,5 mln zł**. Natomiast w roku 2018 (*stan danych do 31.05.2018 r.*) w 35 budżetach samorządów województwa opolskiego (3 powiatach i 32 gminach) zabezpieczono ok. **3,5 mln zł**.

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Antoni Konopka

Do wiadomości:

1. Pan Norbert Krajczyk
Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

aa.

Sprawę prowadzi: Katarzyna Oszańca

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
Piastowska 14, 45-082 Opole, tel.: +48 77 5416 526, fax.: +48 77 5416 354, email: a.konopka@opolskie.pl

www.opolskie.pl

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	211399.567877.340788
Nazwa dokumentu	Odpowiedź na interpelację.pdf
Tytuł dokumentu	Odpowiedź na interpelację
Sygnatura dokumentu	DOŚ-V.0003.3.2018
Data dokumentu	2018-06-26
Skrót dokumentu	C58CC6B423EACC20FB68E124E41BC6AB0EF83046
Wersja dokumentu	1.10
Data podpisu	2018-06-26 11:54:51
Podpisane przez	Antoni Konopka; UMWO Członek Zarządu Województwa Opolskiego

EZD 3.60.93.93.13764

Data wydruku: 2018-06-28

Autor wydruku: Kasztelan Przemysław w zastępstwie za Sekretariat BS (Sekretarka)